

REGUŁA FRANCISZKAŃSKIEGO ZAKONU ŚWIECKICH

Wstęp

ZACHĘTA ŚW. FRANCISZKA DLA BRACI I SIÓSTR OD POKUTY

W imię Boże!

O tych, którzy czynią pokutę

Wszyscy, którzy miłują Pana z *całego serca, z całej duszy i umysłu, z całej mocy* (por. Mk 12,30) i miłują bliźnich swoich jak siebie samych (por. Mt 22,39), a mają w nienawiści ciała z wadami i grzechami, i przyjmują Ciało i Krew Pana naszego Jezusa Chrystusa, i czynią godne owoce pokuty: O, jakże szczęśliwi i błogosławieni są oni i one, gdy takie rzeczy czynią i w nich trwają, bo *spocznie na nich Duch Pański* (por. Iz 11,2) i uczyni u nich mieszkanie i miejsce pobytu (por. J 14,23), i są *synami Ojca* niebieskiego (por. Mt 5,45), którego dzieła czynią, i są oblubieńcami, braćmi i matkami Pana naszego Jezusa Chrystusa (por. Mt 12,50). Oblubieńcami jesteśmy, kiedy dusza wierna łączy się w Duchu Świętym z Panem naszym Jezusem Chrystusem. Braćmi dla Niego jesteśmy, kiedy spełniamy *wolę Ojca, który jest w niebie* (por. Mt 12,50). Matkami, gdy nosimy Go w sercu i w ciele naszym (por. 1Kor 6,20) przez miłość Boską oraz czyste i szczere sumienie; rodzimy Go przez święte uczynki, które powinny przyświecać innym jako wzór (por. Mt 5,16). O, jak chwalebna to rzecz mieć w niebie świętego i wielkiego Ojca! O, jak świętą jest rzeczą mieć Pocieszyciela, tak pięknego i podziwu godnego Oblubieńca! O, jak świętą i cenną jest rzeczą mieć tak miłego, pokornego, darzącego pokojem, słodkiego, godnego miłości i ponad wszystko upragnionego brata i takiego syna: Pana naszego Jezusa Chrystusa, który życie oddał za owce swoje (por. J 10,15) i modlił się do Ojca mówiąc: *Ojcze Święty, zachowaj w imię twoje tych (J 17,11) których Mi dałeś na świecie; Twoimi byli i dałeś Mi ich* (por. J 17,6). I *słowa, które Mi dałeś, dałem im; a oni przyjęli i prawdziwie uwierzyli, że od Ciebie wyszedłem i poznali, że Ty Mnie posłałeś* (por. J 17,8). Proszę za nimi, a *nie za światem* (por. J 17,9). Pobłogosław i *uświęć* (por. J 17,17), i *za nich samego siebie poświęcam w ofierze* (J 17,19). *Nie tylko za nimi proszę, ale za tymi, którzy dzięki ich słowu uwierzą we Mnie* (por. J 17,20), *aby byli poświęceni ku jedności* (por. J 17,23), jak i *My* (J 17,11). I chcę, Ojczy, *aby i oni byli ze Mną tam, gdzie Ja jestem, żeby oglądali chwałę Moją* (por. J 17,24) *w królestwie Twoim* (Mt 20,21). Amen.

O tych, którzy nie czynią pokuty

Wszyscy zaś oni i one, którzy nie trwają w pokucie i nie przyjmują Ciała i Krwi Pana naszego Jezusa Chrystusa, i dopuszczają się występków i grzechów, i którzy ulegają złej pożądliwości i złym pragnieniom swego ciała, i nie zachowują tego, co przyrzekli Panu, i służą cielesnie światu cielesnymi pragnieniami i zabiegami świata, i troskami tego życia: opanowani przez szatana, którego są synami i spełniają jego uczynki (por. J 8,41), są ślepi, ponieważ nie widzą prawdziwego Światła, Pana naszego Jezusa Chrystusa. Nie mają mądrości duchowej, ponieważ nie mają Syna Bożego, który jest prawdziwą Mądrością Ojca; o nich jest powiedziane: *Mądrość ich została pochłonięta* (por. Ps 106,27); i: *Przeklęci, którzy odstępują od przykazań Twoich* (Ps 118,21). Widzą i poznają, wiedzą i postępują źle, i sami świadomie gubią dusze. Patrzcie, ślepcy, zwiedzeni przez waszych nieprzyjaciół: przez ciało, świat i szatana; bo ciału słodko jest grzeszyć, a gorzko jest służyć Bogu; ponieważ wszystkie występki i grzechy z *serca ludzkiego pochodzą i wychodzą*, jak mówi Pan w Ewangelii (por. Mk 7,21-23).

I niczego nie macie w tym świecie ani w przyszłym. I uważacie, że długo będziecie posiadać marność tego świata, lecz łudzicie się, bo przyjdzie dzień i godzina, o których nie myślicie, nie wiecie i których nie znacie; ciało choruje, śmierć się zbliża i tak umiera gorzką śmiercią. I gdziekolwiek, kiedykolwiek i w jakikolwiek sposób umiera człowiek w śmiertelnym grzechu bez pokuty i zadośćuczynienia, jeśli może zadośćuczynić, a nie czyni zadość, szatan porwa jego duszę z jego ciała z takim uciskiem i męką, o jakich nikt wiedzieć nie może, o ile tego nie doznaje.

I wszystkie bogactwa i władza, i wiedza, i mądrość (por. 2Kor 1,12), o których sądzili, że mają, zostały im odjęte (por. Łk 8,18; Mk 4,25). I pozostały dla krewnych i przyjaciół, a oni zabrali i podzielili jego majątek, a potem powiedzieli: *Niech będzie przeklęta jego dusza, bo mógł więcej nam dać i zgromadzić niż zgromadził*. Ciało jedzą robaki i tak zgubili ciało i duszę w tym krótkim życiu i pójda do piekła, gdzie będą cierpieć męki bez końca.

Tych wszystkich, do których dojdzie ten list, prosimy przez miłość, którą jest Bóg (por. 1J 4,16), aby te wyżej wspomniane wonne słowa Pana naszego Jezusa Chrystusa z miłości ku Bogu życzliwie przyjęli. A ci, którzy nie umieją czytać, niech starają się, aby im często czytano. I niech je zachowują, postępując święcie aż do końca, bo są duchem i życiem (J 6,64). A ci, którzy tego nie uczynią, będą musieli zdać *rachunek w dzień sądu* (por. Mt 12,36) *przed trybunałem* Pana naszego Jezusa Chrystusa (por. Rz 14,10).

Rozdział I

FRANCISZKAŃSKI ZAKON ŚWIECKICH (FZŚ)¹

1. Wśród duchowych rodzin, powołanych przez Ducha Świętego do życia w Kościele², rodzina franciszkańska jednoczy wszystkich członków Ludu Bożego, a więc ludzi świeckich, osoby zakonne i kapłanów, którzy czują się powołani, aby pójść za Chrystusem śladami świętego Franciszka z Asyżu³.
Pozostając w żywej łączności wzajemnej, stosownie do swojego stanu, pragną oni urzeczywistnić charyzmat wspólnego Ojca Serafickiego w życiu i posłannictwie Kościoła⁴.
2. W łonie wyżej wspomnianej rodziny szczególne miejsce zajmuje *Franciszkański Zakon Świeckich*. Ukształtował się on jako jakieś naturalne zespolenie wszystkich wspólnot katolickich rozproszonych po całym świecie i dostępnych dla wszystkich grup (stanów) wiernych; w nich bracia i siostry natchnieni przez Ducha do dążenia do miłości doskonałej w swoim świeckim stanie, przez profesję zobowiązują się do życia według Ewangelii na sposób świętego Franciszka z pomocą tej Reguły zatwierdzonej przez Kościół⁵.
3. Po *Memoriale Propositi* (1221) i po Regułach zatwierdzonych przez Najwyższych Pasterzy: Mikołaja IV i Leona XIII, obecna Reguła przystosowuje *Franciszkański Zakon Świeckich* do wymagań i oczekiwań Kościoła Świętego w zmienionych współczesnych warunkach. Jej interpretacja należy do Stolicy Świętej, natomiast szczegółowe przepisy mają określać *Konstytucje Generalne* i *Statuty partykularne*.

Rozdział II

ZASADY ŻYCIA

4. Reguła i życie Franciszkanów świeckich jest następująca: zachowywać Ewangelię Pana naszego Jezusa Chrystusa, naśladować św. Franciszka z Asyżu, dla którego Chrystus był natchnieniem i centrum życia w odniesieniu do Boga i ludzi⁶.
Chrystus, dar Miłości Ojca, jest drogą do Niego, jest prawdą, w którą wprowadza nas Duch Święty, jest życiem, które nam w pełni ofiarował⁷.
Franciszkanie świeccy są ponadto zobowiązani do częstego czytania Ewangelii, przechodząc od Ewangelii do życia i od życia do Ewangelii⁸.

¹ Franciszkański Zakon Świeckich nazywany dawniej Trzecim Zakonem Franciszkańskim.

² KK 43.

³ Pius XII, 1.07.1956, *Przemówienie do Tercjarzy*, I.

⁴ DA 4,8.

⁵ Kan. 314.

⁶ 1Cel 18,115.

⁷ J 3,16; 10,10; 14,6.

⁸ DA 30,8.

5. Franciszkanie świeccy mają zatem doszukiwać się osoby żyjącego Chrystusa i działającego w braciach, w Piśmie Świętym, w Kościele i w czynnościach liturgicznych. Wiara świętego Franciszka, która podyktowała mu słowa: *Na tym świecie nie widzę niczego wzrokiem cielesnym z Najwyższego Syna Bożego, jak tylko Najświętsze Ciało i Najświętszą Krew*, niech będzie dla nich natchnieniem i drogowskazem w ich życiu eucharystycznym.
6. Pogrzebani i zmartwychwstali wespół z Chrystusem przez chrzest, który czyni ich żywymi członkami Kościoła, a jeszcze bardziej złączeni z nim przez profesję, mają stawać się świadkami i narzędziami jego misji wśród ludzi, świadcząc o Chrystusie życiem i słowem.
Natchnieni przez świętego Franciszka i z nim powołani do odnowy Kościoła, niech starają się usunąć, aby żyć w pełnej łączności z Papieżem, z Biskupami i Kapłanami, podtrzymując otwarty i ufny dialog, który przynosi obfite owoce apostołskie⁹.
7. Jako *bracia i siostry od pokuty*¹⁰ z racji swego powołania, pobudzeni mocą Ewangelii, niech na wzór Chrystusa kształtują swój sposób myślenia i działania poprzez całkowitą i doskonałą przemianę wewnętrzną, którą Ewangelia nazywa „nawróceniem” i którą ze względu na słabość ludzką trzeba codziennie podejmować¹¹. Na tej drodze odnowy Sakrament pojednania jest szczególnym znakiem miłosierdzia Ojca i źródłem Łaski¹².
8. Tak, jak Jezus był prawdziwym Czciocielem Ojca, niech i oni uczynią modlitwę i rozważanie duszą swego życia i działania¹³.
Niech uczestniczą w sakramentalnym życiu Kościoła, zwłaszcza w Eucharystii i niech włączą się w jedną z form modlitwy liturgicznej, zatwierdzonej przez Kościół na nowo przeżywając tajemnicę życia Chrystusa.
9. Dziewica Matka, pokorna służebnica Pańska, posłuszna Jego słowu i wszystkim natchnieniom była przez świętego Franciszka otoczona niewypowiedzianą miłością i została ogłoszona Opiekunką i Orędowniczką jego rodziny¹⁴. Stąd też niech także Franciszkanie świeccy dają świadectwo swojej ogromnej miłości przez naśladowanie Jej całkowitego poddania swych pragnień Bogu oraz przez zanoszenie do Niej ufnej i żywej modlitwy¹⁵.
10. Łącząc się ze zbawczym posłannictwem Jezusa, który swoją wolę złożył w ręce Ojca, niech wypełniają obowiązki własnego stanu we wszystkich okolicznościach życia¹⁶, a idąc za ubogim i ukrzyżowanym Chrystusem, niech wyznają Go także

⁹ Paweł VI, 19.05.1971, *Przemówienie do Tercjarzy*, III.

¹⁰ *Memoriale Propositi* z 1221 r.

¹¹ KK 8; DE 4; Konstyt. *Paenitemini*, wstęp.

¹² DK 18,2.

¹³ DA 4,1-3.

¹⁴ 2Cel 198.

¹⁵ KK 67; DA 4,10.

¹⁶ KK 41.

w trudnościach i prześladowaniach¹⁷.

11. Chrystus, ufając Ojcu, jakkolwiek łagodnie i z wyrozumiałością traktował rzeczy stworzone, wybrał dla siebie i Swojej Matki życie ubogie i pokorne;¹⁸ tak samo Franciszkanie świeccy niech w zakresie dóbr doczesnych zachowują należyty umiar, zaspokajając swoje potrzeby materialne; świadomi, że zgodnie z Ewangelią są administratorami otrzymanych dóbr na korzyść synów Bożych.
„Jako przechodnie i przybysze”, zdążający do domu Ojca, niech też w duchu *Błogosławieństw* starają się oczyścić serca ze wszystkich skłonności oraz żądz posiadania i panowania¹⁹.
12. Jako świadkowie dóbr przyszłych, a także z racji swego powołania, są zobowiązani do osiągnięcia czystości serca, aby w sposób swobodniejszy oddać się miłości Boga i braci²⁰.
13. Jak Ojciec w każdym człowieku, widzi rysy Syna Pierworodnego pośród wielu braci²¹, tak niech Franciszkanie świeccy z pokorą i uprzejmością odnoszą się do wszystkich ludzi, widząc w nich dar Boży²² i obraz Chrystusa.
Niech poczucie braterstwa uczyni ich radosnymi i gotowymi do zrównania się ze wszystkimi ludźmi, a zwłaszcza z tymi najmniejszymi, starając się dla nich o stworzenie takich warunków życia, które byłoby godne stworzeń odkupionych przez Chrystusa²³.
14. Powołani wraz ze wszystkimi ludźmi dobrej woli do budowania bardziej braterskiego i ewangelicznego świata, aby urzeczywistniało się Królestwo Boże, a także świadomi, że „ktokolwiek naśladuje Chrystusa, Człowieka doskonałego, ten staje się również bardziej ludzki”, niech właściwie kształtują swoją odpowiedzialność w duchu chrześcijańskiej służby²⁴.
15. Mają być obecni przez świadectwo swego życia oraz przez odważne inicjatywy jednostkowe czy wspólnotowe w popieraniu sprawiedliwości, zwłaszcza w życiu publicznym, dokonując jakiegoś konkretnego wyboru, zgodnego z ich wiarą.²⁵
16. Niech pracę uważają za dar oraz za uczestnictwo w dziele stworzenia, odkupienia i służby ludzkiej społeczności²⁶.

¹⁷ KK 42,2.

¹⁸ 2 LW św. Franciszka, 5.

¹⁹ Rz 8,17; KK 7,5.

²⁰ Np 16; LW 69.

²¹ Rz 8,29.

²² 2Cel 85; 2 LW 26; 1 Reg 7,14.

²³ 1 Reg 9,3; Mt 25,40.

²⁴ KK 31; KDK 93.

²⁵ DA 14.

²⁶ KDK 67,2; 1 Reg 7; 2 Reg 5,1-2.

17. Niech w rodzinie Franciszkanie świeccy żyją duchem pokoju, wierności i poszanowania życia, czyniąc z niego znak odnowy dokonanej w świecie przez Chrystusa²⁷.
Małżonkowie zwłaszcza żyjąc łaską sakramentu małżeństwa, niech dają w świecie świadectwo Chrystusowej miłości dla Jego Kościoła. Biorąc pod uwagę powołanie każdej osoby, niech przez rzetelne i otwarte wychowanie chrześcijańskie radośnie podejmują wraz ze swymi dziećmi swoje ludzkie i duchowe pielgrzymowanie²⁸.
18. Mając szczególny szacunek dla innych stworzeń żywych i nieożywionych, które *noszą znamię Najwyższego*²⁹, niech walczą z pokusami ich nadużywania, szerząc franciszkańskie pojęcie powszechnego braterstwa.
19. Jako heroldowie pokoju, świadomi, że sami muszą nieustannie go bronić, niech szukają dróg jedności i braterskiej zgody za pośrednictwem dialogu, mając świadomość istnienia w każdym człowieku iskry Bożej oraz przetwarzającej mocy miłości i przebaczenia³⁰.
Jako apostołowie doskonałej radości, niech w każdej sytuacji niosą ludziom radość i nadzieję³¹.
Wszczepieni w Zmartwychwstanie Chrystusa, które nadaje właściwie znaczenie siostrze śmierci, niech pogodnie oczekują ostatecznego spotkania z Ojcem³².

Rozdział III ŻYCIE WE WSPÓLNOCIE

20. *Franciszkański Zakon Świeckich* dzieli się na wspólnoty różnych stopni: miejscowe, regionalne, narodowe i międzynarodowe, z których każdy w Kościele posiada własną osobowość moralną³³. Te zaś wspólnoty różnych stopni są połączone i podporządkowane sobie wzajemnie według norm tej *Reguły i Konstytucji*.
21. Pomimo różnych stopni, każda wspólnota jest ożywiana i kierowana przez Radę i Przełożonego (Prezesa), wybieranych przez profesów zgodnie z przepisami *Konstytucji*³⁴. Ich posługiwanie przez określony przeciąg czasu jest obowiązkiem charakteryzującym się dyspozycyjnością i odpowiedzialnością wobec poszczególnych braci oraz wspólnoty.
Wspólnoty konstytuują się wewnętrznie w różny sposób pod nadzorem rady według przepisów *Konstytucji*, stosownie do różnych potrzeb swoich członków

²⁷ *Reg. Leona XIII*, II.8.

²⁸ KK 41,5; DA 30,2-3.

²⁹ 1Cel 80; *Pieśń słoneczna* 4.

³⁰ *Reg. Leona XIII*, II.9; *Relacja Trzech Towarzyszy* 14,58.

³¹ Np 21; 1 Reg 7, 15.

³² KDK 78,1-2.

³³ Kan. 309.

³⁴ Kan. 309.

oraz regionów.

22. Wspólnoty miejscowe muszą być założone kanonicznie: w ten sposób powstaje pierwsza komórka całego Zakonu i widzialny znak Kościoła, która jest wspólnotą miłości. Wspólnota powinna być uprzywilejowanym środowiskiem dla rozwoju zmysłu kościelnego oraz franciszkańskiego powołania, a także do ożywienia apostołskiego życia swych członków³⁵.
23. Prośby o przyjęcie do *Franciszkańskiego Zakonu Świeckich* należy kierować do miejscowej wspólnoty, której Rada podejmuje decyzję dotyczącą przyjęcia nowych braci³⁶. Rzeczywiste włączenie (do wspólnoty) dokonuje się w okresie wprowadzenia, w okresie formacji trwającej przynajmniej jeden rok oraz w momencie profesji *Reguły*³⁷, (czyli przyrzeczenia zachowania *Reguły*). Do zachowania tej kolejności w przyjmowaniu jest zobowiązana cała wspólnota także w sposobie swego życia. Odnośnie do wieku wymaganego do złożenia profesji oraz specjalnych oznak franciszkańskich należy trzymać się³⁸ przepisów zawartych w *Statutach*.
Z natury swojej, profesja jest zobowiązaniem wieczystym³⁹.
Członkowie, którzy znajdują się w szczególnie trudnych okolicznościach życia mogą prowadzić braterski dialog z Radą na temat swoich problemów. Odejście albo definitywne wydalenie z Zakonu, jeżeli byłoby konieczne, wymaga uchwały Rady Wspólnoty, zgodnie z przepisami *Konstytucji*⁴⁰.
24. W celu podtrzymywania ducha wspólnoty Rada powinna organizować okresowe zebrania i częste spotkania także z innymi wspólnotami franciszkańskimi, zwłaszcza młodzieżowymi, podejmując odpowiednie środki do rozwoju w życiu franciszkańskim i kościelnym, zachęcając każdego do życia we wspólnocie⁴¹.
Ta wspólnota rozciąga się na braci zmarłych poprzez modlitwy ofiarowane za ich dusze⁴².
25. W związku z koniecznymi wydatkami na cele życia wspólnoty, czy to na cele kultu, apostołstwa i dobroczynności, wszyscy bracia i siostry powinni składać ofiary stosownie do swoich możliwości. Wspólnoty miejscowe zaś niech dbają o zaspokojenie potrzeb Rad na wyższym stopniu⁴³.

³⁵ Pius XII, 1.07.1956, *Przemówienie do Tercjarzy*, III.

³⁶ Kan. 307.

³⁷ *Memoriale Propositi* 29-30.

³⁸ 1 Cel 22.

³⁹ *Memoriale Propositi* 31.

⁴⁰ Kan. 308.

⁴¹ Kan. 309.

⁴² *Memoriale Propositi* 23.

⁴³ *Memoriale Propositi* 20.

26. W celu okazania szczególniejszego znaku wspólnoty i współodpowiedzialności, stosownie do *Konstytucji*. Rady wspólnot różnych stopni zwrócą się z prośbą do Przełożonych czterech *Franciszkańskich Rodzin Zakonnych*, z którymi *Franciszkański Zakon Świeckich* jest złączony na zawsze, o wyznaczenie odpowiednich i przygotowanych zakonników, aby sprawowali funkcję asystentów duchowych.

Mając na celu utrzymanie wierności wobec charyzmatu i zachowanie *Reguły* oraz uzyskanie większej pomocy w życiu wspólnoty, niech przełożony w porozumieniu ze swą Radą zwróci się z prośbą do właściwych przełożonych zakonnych⁴⁴ o przeprowadzenie okresowej wizytacji pasterskiej, a do swoich przełożonych *Franciszkańskiego Zakonu Świeckich* o przeprowadzenie wizytacji braterskiej zgodnie z *Konstytucjami*.

„I ktokolwiek to zachowa, niech w niebie będzie napełniony błogosławieństwem Ojca Najwyższego, a na ziemi błogosławieństwem umiłowanego Syna Jego z Najświętszym Duchem Poczycielem...”

(Błogosławieństwo św. Franciszka z Testamentu).

⁴⁴ *Reguła Mikołaja IV*, rozdz. XVI.